

тися тільки із свекром та старшими чоловіками. Всі справи між свекром та невісткою йшли через свекруху. В різних селах нам називали різний термін - від 40 діб і більше. Проте батьки могли «розв'язати язика» і раніше, якщо вони ставилися до неї схвально (через тиждень після весілля). Проте про це звичай деякі молоді люди навіть і не чули, що свідчить про його повну втрату. В наш час обряд уникання майже повністю зник. Молоде покоління респондентів навіть не знали про його існування. Проте і жінки, і чоловіки середнього віку пояснювали даний обряд не як прояв тендерної дискримінації жінки, а як фактор, що допомагав невістці увійти до нової сім'ї, уникнути можливі конфліктні ситуації. Сучасний етикет приписує невістці вести себе в родині чоловіка поважно, не вмшуватися в розмову старших, якщо її не запросили до діалогу. Відповідати на питання скромно.

Таким чином, обряд уникання був важливим етапом післявесільної обрядовості. Він був спрямований на інклюзію молодої до її нової сім'ї, даний обряд виступав в якості регулятора сімейних відносин, був спрямований на підтримання спокійної психологічної атмосфери в родині.

Демочко Г. Л.

Харківський національний медичний університет
РОЛЬ ЖІНКИ В ЗБЕРЕЖЕННІ ТА ПЕРЕДАЧІ ЦІННОСТЕЙ
УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Помилковим є той прогноз, що чоловіча та жіноча ролі в перспективі будуть абсолютно однакові. Тому що ніякі соціальні зміни в державі не впливатимуть на біологічні особливості жіночою організму, на ідеал жіночості. У зв'язку з цим необхідно в подальшому приділяти більше уваги при вихованні юнаків і дівчат їх статевим відмінностям. Безглузде захоплення вирівнюванням статей обертається для суспільства чималими моральними збитками. Треба свідомо розвивати те, що пов'язано з позитивними особливостями різних статей - жінки і чоловіка, їх особистостей. Цьому повинні сприяти національні проекти та доктрини, що приймаються в Україні з питань освіти, виховання та їх впровадження.

Наше суспільство ставить єдині моральні вимоги до хлопців і дівчат, чоловіків і жінок. Кожен, незалежно від статі, повинен жити за законами шани, совісті, бути доброзичливим, чуйним, справедливим, працьовитим. Але разом з тим є якості, які повинні переважати в характері жінки, та інші якості, якими в першу чергу повинен володіти чоловік. М'якість та чуйність гарні в жіночому характері, чоловіку більш притаманно бути стриманим, холоднокровним. Хлопці й дівчата повинні не тільки виховувати в собі людську гідність, але й розвивати конкретні жіночі або чоловічі якості, готувати себе до того, щоб стати гарною дружиною чи чоловіком, матір'ю чи батьком. Загальна гармонія настане тоді, коли володарем і повелителем в любові стане жінка, яка мужньо й мудро живе в душі дівчини. Жінка має бути гордою й неприступною. Це можливо тільки тоді, коли вона буде сильною духом. Бути матір'ю, бути вихователем дітей - горда й почесна місія, але колитільки цим обмежується діяльність жінки - вона буде залежною істотою. Тільки яскрава життєва пози-

ція дає жінці духовну силу, яка робить її володарем і повелителем у сфері почуттів. Жіночість - це найвище втілення моральної чистоти і благородства, високої людської гідності. Сьогодні телебачення і газети майже цілодобово, аж захлинаючись, наперебій розповідають про абсолютно інших жінок - про якісь секс-символи, топ-моделі, рок-співачок, про малолітніх злочинниць і навіть повій. Дійшло до того, що жіноча краса стала дешевим рекламним, і не тільки рекламним, товаром. «Ласкаві мамині руки», «лагідна бабусина доброта», «любів дитини до мами» - ці поняття залишилися хіба що на протертих сторінках дитячих книг. Таких у дитячих садках сьогодні вже не читають.

Бути «просто мамою» нині стало несучасно, більш того - дуже дорого. У результаті так званих радикальних ринкових реформ у нашій оселі прийшли бідність і хвороби. Далеко не кожна сім'я нині зважить на народження двох-трьох, навіть однієї дитини. В Україні склалася така демографічна ситуація, що смертність переважає народжуваність. Причому перш за все різко зростає дитяча смертність. А хіба може бути щось страшніше горя матері, коли у неї на руках помирає її дитина, а вона не в змозі її врятувати, бо немає грошей на лікування і дорогі ліки.

Необхідні пошуки шляхів посилення саме батьківських обов'язків. Ростае прошарок молодих, шляхів невихованих багатих людей. Можливо, слід враховувати досвід у законодавстві і пропаганді не лише західних країн, щоб виправляти економічні кризові умови, в яких перебувають одинокі матері, багатодітні сім'ї, бездітні сім'ї, сім'ї, батьки яких є за кордоном, насильство в сім'ях, продаж у рабство та інші проблеми. Це має цікавити жіночі громадські організації.

Зубожіння одних і різке збагачення інших верств населення призвело до появи на вулицях міст «вагітних» молодих людей, які витрачають шалені гроші на пияцтво та їжу. Страшенну загрозу нації, як пише французький дослідник Шерар, «схильної до пияцтва», створює сучасна дешевість горілки на фоні нестачі харчування у мільйонів родин. Життя жінок у багатьох сім'ях стало нестерпним, а розлучитись вони не мають можливості. Багато говориться про зубожіння пенсіонерів, але становище їх краще, ніж молодих матерів, особливо розлучених.

Мода - це суто жіноча прерогатива. Захід вже понад десять років широко пропагує моду бути здоровим. Українські жінки повинні глибоко сприйняти цю моду. Особливо це необхідно молодим. Мода на здоров'я захистить націю від пияцтва, куріння, алкоголізму. Україна щодо цієї біди посідає четверте місце після Росії, Білорусі, Молдавії на пострадянському просторі.

Ще однією важливою сферою, що потребує уваги та урахування тендерних підходів є освіта. Незважаючи на наявний позитивний досвід впровадження тендерного компоненту в освіту, ще досить часто в системі освіти побутують стереотипи дискримінаційного характеру, які впливають на формування світогляду юнаків і дівчат.

Український педагог, професор Г. Ващенко відзначав: «Майбутнє України значною мірою залежить від нашого жіноцтва. Жінка, засвоївши кращі здобутки світової культури, коли буде плекати традиції, коли буде зберігати свою

честь, буде виховувати дітей і творити здорове змістовне родинне життя, коли зуміє мудро сполучати громадську роботу з інтересами родини, коли буде високо тримати прапор релігії та моралі, тоді відкриються прекрасні перспективи для справжнього відродження України. Ми, українці, мудрий народ, з віковою культурою та історією. Ми розуміємо, що збереження миру, культури дає нам змогу утримуватись на хвилях вічності».

У цих словах відчуваємо гордість за свій народ і впевненість за майбутнє української держави. І водночас ми відчуваємо гордість за жінок країни, які з покоління в покоління зберігають і передають українську культуру, мову, історію по всьому світу, навіть далеко за межами Батьківщини, і віримо в те, що народ України зрозуміє творчу і будівничу роль жінки, як джерела світогляду, що дасть українській державі нове майбутнє.

Каплуновская Е. И.

Харьковский национальный университет строительства и архитектуры К ВОПРОСУ О РОЛИ Е. И. РЕРИХ В ФОРМИРОВАНИИ КУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКОЙ МЫСЛИ

Во все времена мыслителей волновали проблемы, связанные с человеком, его жизнедеятельностью, его предназначением и смыслом его существования. Культурология - одна из самых молодых наук в истории человечества - интегрировала этот опыт, впитав в себя достижения философской мысли, истории, религиоведения, искусствоведения, психологии, социологии, этнографии и многих других наук. Но неизменным в ней остается направление на человека, как творца, как субъекта и объекта культуры. Однако если мы предпримем попытку познакомиться с литературой, отражающей культурологическую мысль и вышедшей в последние десятилетия, то мы обнаружим высокие оценки вклада в становление культурологии представителей западноевропейской и, прежде всего, немецкой философии. Из российских мыслителей удостоены внимания Н. Я. Данилевский, С. А. Булгаков, Н. А. Бердяев и некоторые другие. Но следует констатировать, что среди них мы не найдем даже упоминания о Елене Ивановне и Николае Константиновиче Рерих.

Богатое наследие Е. И. Рерих, прежде всего «Живая Этика» и её письма, представляют собой ярчайшее явление философской мысли XX столетия, имеющее общечеловеческое значение. Это открытая система, содержащая новые подходы мировоззренческого характера, включающие новое мышление, новое представление о мироздании и месте человека в нем и носят методологический характер. Её учение, как безбрежный океан, в который впадает огромное количество рек, каждая из которых является руслом новых концепций, достойных самостоятельного изучения. С точки зрения культурологи особый интерес представляет глобальная проблема мировоззренческого характера, а именно идея целостности мироздания, взаимообусловленности всех земных и космических процессов, как единой системы, взгляд на человека как частицу мироздания, связанную с ним механизмами энергоинформационного взаимодействия. В своих взглядах Е. И. Рерих не была